

[Alfred Jensen.]

hele 40 dage, før tilståelse af hjælp kunne finde sted. Det siger sig selv, at den mand, der har gået arbejdsløs fra slutningen af sommeren, og som fortsat går arbejdsløs efter 1. oktober, ikke kan vente med at få brændselshjælp til slutningen af november måned. Det er også indlysende, at de 104 kr., der udbetales efter 40 dages ledighed, ikke strækker til over for de udgifter, en arbejdsløs har til brændsel gennem den ganske vinter — og hvem vil være i stand til af et dagpengebeløb på 13 kr. 20 øre at få penge fra til det nødvendige brændsel?

Det var ud fra denne erkendelse, at folketinget i året 1955-56 gennemførte et forslag om en ekstra brændselshjælp til de arbejdsløse. Vi mente, at denne hjælp ikke var tilstrækkelig, og at det ikke var rimeligt at opretholde kravet om de mange dages ledighed for hjælpens ydelse.

Da folketinget ikke har villet indgå på afkortning af 40 dages kravet for brændselshjælpens ydelse, har de arbejdsløse rejst kravet om, at brændselshjælpen ret og slet blev ydet som et tillæg til den almindelige dagpengeydelse. Delegeretmødet såvel i Arbejdsrådene som i Kvindeligt Arbejderforbund har tilsluttet sig denne tanke og vedtaget udtalelser herom.

Kommunisterne mener, at denne ordning vil være at foretrække for den nugældende. Da vi også mener, at de arbejdsløse nu bør have en større brændselshjælp, stiller vi forslag om, at brændselshjælpen forhøjes, og at den fremtidig ydes som tillæg til dagpengene.

Vort forslag går ud på, at brændselshjælpen skal ydes som hidtil i perioden 1. oktober—31. marts og med 2 kr. pr. dag. Det betyder, at der kun vil blive én sats fremefter, så forsørgere og andre får samme beløb. Det er oftest sådan, at den, der ikke er forsørger, har akkurat det samme behov for brændsel som forsørgeren, og derfor er det ikke rimeligt at have forskellige beløb. De gældende reguleringsbestemmelser tænkes bibeholdt, så dette beløb også skal reguleres efter prisbevægelserne.

Da en række arbejdsløshedskasser ikke vil kunne tage en sådan ekstraudgift uden kontingentforhøjelse, er det nødvendigt, at staten dækker de forøgede udgifter. Da

brændselshjælpen imidlertid må betragtes under samme synsvinkel som huslejhjælpen, foreslår vi, at reglerne for refusion ændres, så staten yder fuld refusion for hele brændselshjælpen.

Idet jeg skal henvisse til lovforslagets bestemmelser og bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Formanden: Jeg skal lade det første punkt på dagsordenen, spørgsmål til ministrene, udgå, da der ikke er indbragt spørgsmål.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ophævelse af den fælleskommunale udligningsfond.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1731).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 918, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 243).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Fuglsang, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen*:

Til § 2.

1) I stk. 1, sidste linje, ændres „15 mill. kr.“ til: „17,5 mill. kr.“

2) I stk. 2, 4. og 5. linje, ændres „3 mill. kr.“ til: „3,5 mill. kr.“

Til § 5.

3) I stk. 1, 2. og 3. linje, ændres „55 000 kr.“ til: „57 000 kr.“, i 4. linje ændres „58 000 kr.“ til: „60 000 kr.“, og i 6. linje ændres „63 000 kr.“ til: „65 000 kr.“

4) I stk. 4, 2. linje, ændres „63 000 kr.“ til: „65 000 kr.“

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Carl Petersen): Angående udvalgets arbejde henviser jeg til den afgivne betænkning. Fire partier indstiller lovforslaget til uændret vedtagelse, og der er i betænkningen givet motivering for partiernes standpunkt. Et mindretal, det konservative folkepartis medlemmer af udvalget, har ment det rigtigt på nuværende tidspunkt at begrænse de beløb, der skal stilles til rådighed for ministeren. Partiet har dog ikke ment det rigtigt at belaste sit standpunkt med at stille ændringsforslag og dermed tage stilling til, hvor meget de foreslåede beløb skal begrænses. Nogen frugtbar diskussion mellem ordførerne for flertallet og mindretallet vil det ikke være let at få på dette grundlag; det er i hvert fald vanskeligt for mig at se den politiske linje i det konservative standpunkt. Det var, så vidt jeg husker, på konservativt foranledning, at den kommission blev nedsat, som nu arbejder med spørgsmålet om eventuelle ændringer i statshusmandslovgivningen, og da kommissionens arbejde endnu ikke er færdigt, synes jeg, at mindretallet med denne motivering ligesom de andre partier burde stemme for det foreliggende lovforslag, særlig da

partiet ikke har ønsket at præcisere sin stilling nærmere gennem ændringsforslag.

Jeg skal på flertallets, de fire partiers, vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse uændret.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale at stemme imod ændringsforslagene uden for betænkningen.

Fuglsang: De ændringsforslag uden for betænkningen, som kommunisterne har stillet, indebærer i og for sig ikke nogen principiel ændring, men er nærmest tænkt som en ajourføring af den bestående lov. Der kunne efter vor mening være grund til ganske anderledes dybtgående ændringer, men vi har foretrukket at stille disse konkrete ændringsforslag, fordi det er ganske åbenbart, at der i øjeblikket føres en politik — og jeg er bange for, at det gøres bevidst — som går ud på en forringelse af de muligheder, den nuværende statshusmandslov indebærer.

Jeg skal først nævne ændringsforslagene nr. 3 og 4, hvor vi foreslår de forskellige udlånsbeløb forhøjet med 2 000 kr. Det drejer sig for det første om de 1 000 kr., der kom til at mangle i fjor i at give dækning for byggeprisernes stigning, fordi venstre og de konservative dengang ud fra disse partiers særlige stilling til udstykningen satte sig imod denne forhøjelse. De andre 1 000 kr. er det beløb, som kommer til at mangle i år derved, at der i det lovforslag, som i år behandles, hovedet ikke er taget hensyn til, at byggeomkostningerne er steget. For mig at se er det en ganske forkastelig udvikling. Allerede i forvejen lå byggelånene i virkeligheden i underkanten af, hvad der var nødvendigt. Man hører jo ikke få berettigede klager over omfanget af mange af de nye statshusmandsbrugs bygninger og den tilstand, de afleveres i. I forvejen er det svært for mindrebemidlede unge, selv om de ved sparsommelighed har samlet et større eller mindre beløb, at rejse de nødvendige midler. Private lån er det efterhånden vanskeligt at få, og selv om man er i stand til at skaffe dem til veje, er de meget dyre. Mig undrer det i den forbindelse, at kredse, som i øjeblikket, også med en vis berettigelse, klager over det misforhold, der er mellem landbrugsprodukternes priser

[Fuglsang.]

og omkostningerne, så energisk i den private bankkapitals interesse vender sig imod, at der ydes landbrugets begyndere billige lån fra statens side. For mig at se er det ganske betegnende, at man så energisk vender sig imod den løn, de produktive arbejdere får, samtidig med at man faktisk støtter bankernes udbytning.

Hvad angår ændringsforslagene nr. 1 og 2 er motiveringen den, at medens man i de første år, hvor man endnu forhøjede de enkelte lånebeløb, samtidig forhøjede de samlede bevillinger sådan, at der blev en vis balance, har dette ikke været tilfældet siden 1953-54, og det betyder i praksis, at der bliver midler til færre og færre ejendomme. Det er på den baggrund, mit parti foreslår det samlede rådighedsbeløb sat i vejret i samme forhold, som vi ønsker de enkelte lånebeløb sat i vejret.

Vi anser en gennemførelse af disse ændringsforslag for at være en ajourføring, ikke den ændring, der virkelig er nødvendig netop i en tid, da der er et så skrigende misforhold mellem antallet af ansøgere til ejendomme og de muligheder, loven giver. Dette bør ændres hurtigst muligt, og mit parti vil senere vende tilbage til spørgsmålet.

Niels Eriksen: Der finder jo i øjeblikket en betydelig udvikling sted i landbrugets produktion og driftsformer. Under hensyn hertil har mit parti ønsket at tage denne lovgivning op til undersøgelse, og vi var derfor meget glade, da den kommission, der nu arbejder, blev nedsat. Ifølge kommissoriet for denne kommission skal man ikke alene tale om rentelepser ved ejerskifte o. s. v., men også foretage en undersøgelse af, om de ved nyoprettelse af statshusmandsbrug gældende rammer for bygningernes udformning og brugenes produktion og driftsformer kan anses for hensigtsmæssige under hensyn til den udvikling i landbruget, der er foregået siden statshusmandslovens gennemførelse, altså et ret vidtgående kommissorium, og det er under hensyn til denne kommissions arbejde, vi vil anbefale at lade udlånsloven gælde endnu et år, således at vi kan få resultatet af kommissionens arbejde frem.

Jeg vil dog gerne herfra henstille, at kommissionen nu også får lidt fart i arbej-

det; der har kun været holdt ganske enkelte møder. Vi skulle ikke gerne komme i den situation, at vi til næste år igen skal forlange udlånsloven, fordi kommissionen ikke forinden har afgivet betænkning.

Ud fra disse betragtninger vil jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

H. C. Toft: Da vi havde lovforslaget til første behandling, gav jeg på mit partis vegne udtryk for, at vi ikke ville medvirke til dets gennemførelse i den foreliggende form. Jeg henviste til, at konjunkturerne i landbruget ikke opfordrede hertil, og til de urimeligheder i lovforslaget, hvorefter man reelt gav en gave på omkring 50 000 kr. til et par hundrede unge landmænd om året, medens de øvrige 6 000 unge landmænd, der årligt etablerede sig, ikke fik nogen form for tilskud, men tværtimod måtte være med til at betale disse gennem deres skatter.

Man henviste dengang fra andre partiers og fra landbrugsministerens side til, at de urimeligheder, som jeg fremhævede, jo netop havde foranlediget, at man sidste år nedsatte en kommission, der skulle fremkomme med en betænkning indeholdende forslag bl. a. til ændring af disse urimeligheder, og til, at man ikke ønskede at gøre afbæk i kontinuerligheden i jordlovsudvalgets arbejde. Jeg undrede mig egentlig over denne argumentation og troede, at der under udvalgsarbejdet ville vise sig forståelse hos de øvrige partier for at begrænse udlånsvirksomheden både under hensyn til konjunkturerne i landbruget og under hensyntagen til de omtalte urimeligheder; for når man erkender de urimeligheder, loven frembyder, er det da ikke rigtigt at fortsætte med at bruge midlerne på disse urimeligheder. Befolkningen siger ofte til os, at der må spares, og det offentlige må også spare, og på dette område, hvor man fra mange sider erkender der er urimeligheder, kunne der altså spares. Det, der altså for de andre partier er et argument for at fortsætte med samme udlånsbeløb som hidtil, indtil kommissionen er færdig med sit arbejde og betænkningen foreligger, er for mig et argument for at indskrænke udlånsvirksomheden, indtil vi hører, hvad kommissionen har at sige.

[H. C. Toft.]

De, der får et statshusmandsbrug, får jo ikke blot en gave på 50 000 kr., men de får desuden, når vi henholder os til den nye afskrivningslov, ret til skattefrit at afskrive på denne gave, afskrive både ordinært og ekstraordinært på avlsbygningerne, og det vil sige, at de fritages for at betale skat af en indkomst, der andrager 40 pct. af avlsbygningernes værdi, fordelt over 10 år for ekstraafskrivningens vedkommende. Er avlsbygningernes pris f. eks. 35 000 kr., kan de få nedsat deres indkomst med 1 400 kr. årligt i 10 år gennem afskrivning. Med andre ord: de, der får denne gave, fritages for at betale skat af en økonomisk indsats, de aldrig har præsteret, idet der jo her er tale om en gave på et halvt hundrede tusind kroner. Disse 200 unge favoriseres yderligere herigennem i forhold til alle de andre, og det gør ikke urimeligheden mindre. For at gøre urimeligheden total er det sådan, at alle andre, der modtager et beløb som gave eller arv, må betale gaveafgift eller arveafgift, medens de, som på denne måde får en gave af staten, fritages derfor; end ikke den almindelige afgift af gevinster skal de erlægge til finansministeren.

Jeg oplyste ved lovforslagets første behandling, at vi af nationale grunde ville medvirke til denne udlånsvirksomhed i de tyndt befolkede egne af Sønderjylland, på nyindvundne arealer, og når det drejer sig om indkøb og salg af jord til tillægsparceller til for små brug.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen sagde for lidt siden, at vi havde jo ikke præciseret vore tanker i et ændringsforslag. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at der er tid endnu; hvis det ærede medlem og hans parti vil medvirke til ændringer i den retning, jeg har nævnt, er der tid mellem anden og tredje behandling, og det vil være af interesse at få at vide, om der er muligheder herfor. Vi har jo hidtil ikke fået tilslutning til den indstilling, vi har, og vi vil ikke stemme for lovforslaget — sådan som vi måske nu kan forvente at retsforbundet vil, til trods for at man fra den side tidligere har sagt, at denne lovgivning var en samfundssulykke.

Mit parti vil, hvis lovforslaget bevarer sin nuværende form, undlade at stemme.

Axel Sørensen: Mit parti vil anbefale at stemme for lovforslaget og at stemme imod de af det kommunistiske parti stillede ændringsforslag.

Det ærede medlem hr. H. C. Toft mente, at man på det område, vi her behandler, burde begrænse statens udlånsvirksomhed; det ærede medlem har altså her fundet et område, hvor han synes det ville være rimeligt at spare. Mit parti har ønsket, at hele denne sag tages op til behandling i en kommission; en sådan kommission er nedsat og er i gang med sit arbejde, og det ærede medlem hr. Niels Eriksen udtalte jo ønske om, at der snarest muligt måtte komme til at foreligge et positivt resultat af kommissionens arbejde. Hvis man vil give tilslutning til det ærede medlem hr. H. C. Tofts begrundelse, var der nok andre udlånsformer, man snarere skulle se på, f. eks. lån til erhvervsvirksomheder, som måske indehaves af folk, der er bedre stillet end de folk, der er i stand til at begynde selvstændige brug på Danmarks jord som statshusmænd. Vi finder det ønskeligt, at der skabes de flest mulige husmandsbrug, så der kan blive råderum for den virketrang og selvstændighedsfølelse, som følger med det at have egen jord. Vi mener, det er en linje, som bør støttes, og hermed anbefaler jeg lovforslaget.

Landbrugsministeren (Skjotte): Jeg takker for den tilslutning, lovforslaget har fået under udvalgsbehandlingen, takker de fire partier, der ønsker at medvirke til forslaget gennemførelse.

De uden for betænkningen stillede ændringsforslag må jeg afvise med den begrundelse, jeg gav under sagens første behandling. Jeg finder det ikke påkrævet at gennemføre de ændringer, kommunisterne her foreslår.

Jeg må måske lige have lov at gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. H. C. Toft, der på det konservative folkepartis vegne begrundede, hvorfor man ikke ville stemme for lovforslaget, som det foreligger. Jeg minder om, at indtil for et år siden stemte det konservative folkeparti sammen med os andre for tilsvarende forslag som det, der her foreligger. Man gjorde det dengang, idet man dog sam-

[Landbrugsministeren.]

tidig udtalte ønsket om, at der skulle ned-sættes en kommission til undersøgelse af alle forhold vedrørende udlån til statshusmandsbrug. Denne kommission har man fået, man er repræsenteret i den, og derfor synes jeg, det var rimeligt at afvente kommissionens resultater, forinden man tog det afgørende standpunkt, man her har taget.

Det undrer mig i øvrigt, at man, når man har det klare standpunkt, så ikke har givet det udtryk i ændringsforslag. Det er normalt her i tinget, og man kan ud-mærket stille ændringsforslag uden at få dem vedtaget; det er sket nogle gange for alle partier her i salen, og det kunne ske igen. Det ville være ganske interessant at se, hvor langt det konservative folkeparti ønskede at gå i dette spørgsmål.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. H. C. Toft, at han nu havde fundet ud af, at afskrivningsloven var en særdeles god lov for landbruget, i denne forbindelse for de nye statshusmænd. Det er rigtigt; den er god både for landbruget og for andre erhverv, men det skulle jo ikke behøve at begrunde, at man stemmer imod love af samme art og omfang, som man hidtil har stemt for.

Udvalgets ordfører (Carl Petersen): Det ærede medlem hr. H. C. Tofts udtalelser giver mig anledning til et par bemærkninger.

Mindretallet, som det ærede medlem er ordfører for, skriver i betænkningen, at man vil begrænse udlånene til oprettelse af nye husmandsbrug i tyndt befolkede dele af Sønderjylland, til oprettelse af brug på nyindvundne arealer samt til tillægsjord for husmandsbrug, der er for små.

Det fremgår altså klart og tydeligt, hvilke formål man vil anvende penge på, og så synes jeg ikke, det er mærkeligt, at jeg spørger det ærede medlem, hvilke beregninger man da har anstillet med hensyn til, hvor mange penge der skal bruges til disse formål. Har man tænkt sig, at disse opgaver skal løses på den måde, at der stilles så mange midler til rådighed, at de ubegrænset kan løses? For så kan det godt være, at de beløb, det ærede medlem kommer til, bliver større, end hvad der er foreslået i det foreliggende lovforslag. Det

er derfor, jeg er meget interesseret i at få at vide, hvad det er, man tænker på, om det er en ubegrænset løsning af de foreliggende problemer, hvilket vil sige, at man skal kunne imødekomme alle de an-søgninger, der måtte komme.

Fuglsang: Det ærede medlem hr. H. C. Toft brugte de nuværende konjunkturer i landbruget som argument for at holde ikke så lidt igen med hensyn til udstyknings-lovgivningen og statens udlån til udstykningen. For mig at se siger konjunkturerne noget helt andet. Det, som konjunkturerne, overhovedet udviklingen i landbruget, har medført, er, at medhjælperstaben inden for dansk landbrug siden 1939 er blevet halveret. Mange tusinde unge mennesker er bogstavelig talt jaget væk fra erhvervet, er blevet hindret i at få en virksomhed inden for det erhverv, som de har ønsket at gå ind i. Ikke mindst på denne baggrund vil jeg gerne endnu en gang opfordre de partier, der er tilhængere af en fortsat udstykning, til at stemme for de ændringsforslag, som mit parti har stillet. Det, man fra den anden side vil, er i virkeligheden at komme udstykningen til livs. Det er for mig at se meget typisk, når det ærede medlem hr. H. C. Toft er villig til at give støtte til de nyindvundne arealer i Sønderjylland. Det fortæller, at man til en vis grad er villig til at oprette brug på områder, hvis jordkvalitet er mere eller mindre tvivlsom, men at man i virkeligheden vil dække over herregårdene. Jeg mener netop, man skal tage jorden, hvor den er samlet i alt for store bedrifter, og at man under hensyn til konjunkturerne og udviklingen i landbruget skal sætte stærkere ind dér end hidtil.

H. C. Toft: Ordføreren for det radikale venstre, det ærede medlem hr. Axel Sørensen, antydede, at vi ikke ville medvirke til denne lovgivning, og spurgte, om vi syntes, det var mere tillukkende at medvirke til en statsudlånsvirksomhed til andre formål, hvor behovet ikke var så stort. Jeg må gøre det ærede medlem opmærksom på, at det konservative folkeparti rent principielt har den opfattelse, at statens udlånsvirksomhed skal begrænses — det gælder altså ikke specielt den foreliggende sag.

[H. C. Toft.]

Den højtærede landbrugsminister fremhævede, at der var nedsat en kommission for et år siden for at få afskaffet de urimeligheder, som bl. a. jeg har omtalt. Men nu har kommissionen altså siddet et år, og før hørte vi af det ærede medlem hr. Niels Eriksen, at den ikke havde megen fart på, og at vi kunne risikere til næste år at stå i samme situation som nu: at skulle vedtage en udlånslov endnu en gang til trods for de urimeligheder, man har erkendt der er i den.

Den højtærede landbrugsminister efterlyste ændringsforslag fra vor side; det samme gjorde det ærede medlem hr. Carl Petersen, idet han spurgte, i hvilket omfang vi ville være med. Jeg kan godt sige, at vi vil være med i samme omfang som hidtil. Vi vil gerne medvirke til at stille ændringsforslag, hvis det bliver muligt at få de øvrige partier med på den linje, jeg har skitseret, og den mulighed har vi i et udvalg mellem anden og tredje behandling.

Til slut vil jeg gerne sige til ordføreren for det kommunistiske parti, det ærede medlem hr. Fuglsang, at det, der ligger til grund for vore synspunkter, er ikke en hensyntagen til, hvor store eller hvor små de brug er, jorden tages fra.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg skal blot oplyse, at kommissionen til behandling af disse spørgsmål er nedsat af mig — for 5½ måned siden, så vidt jeg husker. Den er gået i arbejde, og jeg regner med — og kommissionens formand har over for mig udtalt, at han også regner dermed — at den kan have afsluttet sit arbejde, inden vi på ny skal behandle denne lovgivning. Jeg gav den oplysning allerede under første behandling — det ærede medlem hr. H. C. Toft må have overhørt det — og jeg tilføjede dengang, at det ikke var nok, at jeg havde den opfattelse, og heller ikke nok, at kommissionens formand havde den, men at det også afhang af kommissionens medlemmer, hvoraf nogle har sæde også i dette ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 uden for betænkningen af *Fuglsang m. fl.* (se sp. 1765) *forkastedes* med 122 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af *Fuglsang m. fl.* (se sp. 1765) *forkastedes* med 123 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§§ 2-4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 uden for betænkningen af *Fuglsang m. fl.* (se sp. 1765) *forkastedes* med 123 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 uden for betænkningen af *Fuglsang m. fl.* (se sp. 1765) *forkastedes* med 123 stemmer mod 5; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§§ 5-11

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 889, fremsættelsen i tidenden sp. 1739).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om særlig indkomstskat m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 901, fremsættelsen i tidenden sp. 1739).

Lovforslagene sættes til forhandling.